

TARINAN SIELU

Monipuolisen henkilöhahmon luominen

Tea Palomäki

Opinnäytetyö
Maaliskuu 2015
Viestinnän koulutusohjelma
Käsikirjoittamisen ja
kuvallisen ilmaisun
suuntautumisvaihtoehto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma

Käsikirjoittamisen ja kuvallisen ilmaisun suuntautumisvaihtoehto

PALOMÄKI, TEA:

Tarinan sielu

Monipuolisen henkilöhahmon luominen

Opinnäytetyö 46 sivua, joista liitteitä 0 sivua
Maaliskuu 2015

Tässä opinnäytetyössä peilaan kahden eri televisiosarjan, BBC:n Sherlockin ja CBS:n Elementaryn hahmoja keskenään. Tutkin kuinka nämä hahmot ovat monipuolisia ja taipuvaisia muutoksiin. Kerron myös Sherlock Holmesin historiasta.

Opinnäytetyö keskittyy hahmoihin. Kerron sarjojen sekä alkuperäisten tarinoiden hahmoista ja vertailen hahmoja keskenään. Kummatkin sarjat käyttävät samaa hahmoa, Sherlock Holmesia. Miten nämä niin samanlaiset, mutta niin erilaiset hahmot eroavat toisistaan? Vertaan näitä kahta Sherlock Holmes -adaptaatiota keskenään, sekä alkuperäisiin tarinoihin ja alkuperäiseen ensimmäiseen Sherlock Holmes hahmoon.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Media
Scriptwriting and Visual Expression

PALOMÄKI, TEA:
The Soul of the Story
Creating Versatile character

Bachelor's thesis 46 pages, appendices 0 pages
March 2015

The purpose of this thesis was to compare these two different television shows, BBC's Sherlock and CBS's Elementary in characterwise and see how they all are versatile. In this thesis, I tell little bit about Sherlock Holmes's history.

In this thesis I tell about the characters in these two television shows and in the original stories. Both shows use the same character, Sherlock Holmes. How these two same, but yet different characters actually are different or same? I compare these two Sherlock Holmes adaptations, not only against to each others, but against to the original stories and the first Sherlock Holmes characterization.

Key words: character, versatile, sherlock holmes, sherlock, elementary

SISÄLLYS

LYHENTEET JA TERMIT.....	5
1 JOHDANTO.....	6
2 HENKILÖHAHMO.....	7
2.1 Henkilöhahmon pukeutuminen.....	9
2.2 Hahmon merkitseminen äänillä.....	10
2.3 Henkilöhahmon nimeäminen.....	10
2.4 Henkilöhahmon olemus.....	11
2.5 Näkökulma.....	12
2.6 Kehityskaari ja henkilökaari.....	13
2.7 Päämäärä.....	13
3 SHERLOCK NYKYAJAN TELEVISIOSSA.....	14
3.1 Elementary – Sherlock amerikkalaisittain.....	14
3.2 Sherlock – Takaisin Englantiin.....	15
4 SARJAT VASTAKKAIN.....	17
4.1 Tekijänoikeuksia.....	17
4.2 Sarjojen eroavaisuudet ja yhtenäisyydet.....	18
5 PÄÄHENKILÖ SUURENNUSLASIN ALLA.....	22
5.1 Sherlock Holmesin historia.....	22
5.2 Sir Arthur Conan Doyle omanelämänsä Sherlock Holmes.....	23
5.3 CBS:n Sherlock Holmes.....	23
5.4 BBC:n Sherlock Holmes.....	24
5.5 Sherlockit vastakkain.....	26
6 TÄRKEITÄ SIVUHAHMOJA.....	28
6.1 Päähenkilön oikea käsi.....	28
6.1.1 CBS:n Joan Watson.....	28
6.1.2 BBC:n John Watson.....	30
6.2 Rakkauden kohde ja antagonisti.....	31
6.2.1 BBC:n Irene Adler.....	32
6.2.2 BBC:n Moriarty.....	32
6.2.3 CBS:n Irene Adler ja Moriarty.....	33
6.3 Työväline ja oikeakäsi.....	34
6.3.1 BBC:n Lestrade.....	34
6.3.2 CBS:n Lestrade ja Gregson.....	35
6.4 Tahaton antagonisti.....	35
6.4.1 BBC:n Mycroft Holmes.....	36
6.4.2 CBS:n Mycroft Holmes.....	37
7 SARJOJEN VISUAALINEN EROAVAISSUUS.....	38
8 POHDINTA.....	41
9 LÄHTEET.....	43
9.1 Tutkimusaineisto.....	43
9.2 Elokuvat ja televisiosarjat.....	43
9.3 Digitaaliset ja verkkolähteet.....	45

LYHENTEET JA TERMIT

BBC	British Broadcasting Corporation
CBS	CBS Broadacasting, Inc. aiemmin Columbia Broadcasting System
NYPD	New York Police Department
MI6	Secret Intelligence Service (SIS)

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössäni käyn läpi millainen on monipuolinen hahmo Sherlock Holmesin hahmon kautta. Sherlock Holmes on noussut uuteen kukoistukseen uusien sarjojen ja elokuvien myötä. Tässä lopputyössä pureudun kahteen uuteen Sherlock Holmes -tv-sarjaan. Molemmat sijoittuvat nykyaikaan, molemmissa Sherlock Holmes on kotoisin Iso-Britanniasta, kuten hän on myös alkuperäisissä tarinoissa. Toisessa televisiosarjassa hän asuu Lontoossa ja toisessa New Yorkissa.

Opinnäytetyöni aineistona käytin BBC:n tuottamaa Sherlock -sarjaa ja sen yhdeksää 90 minuutin pituista jaksoa. Sarja jakautui kolmeen kauteen sekä pilottijaksoon, jota ei koskaan esitetty televisiossa. Aineistoon kuului myös Sherlock Uncovered -dokumentteja, jotka syventävät BBC:n Sherlock -televisiosarjan taustoja. Aineistoni koostui myös CBS:n tuottamasta Elementarysta, joka sisälsi kahdelta kaudelta 24 kappaletta noin 42 minuutin pituista jaksoa, sekä kolmannen kauden kolme ensimmäistä jaksoa. Kirjallisena aineistonani käytin Sir Arthur Conan Doyleen ”Sherlock Holmesin seikkailut” sekä ”The Hound of the Baskervilles” -kirjoja.

2 HENKILÖHAHMO

Hahmo voi olla jo olemassaoleva henkilö tai olemassa oleva hahmo, kuten Sherlock Holmes tai hahmon voi myös itse luoda. Olemassa oleva hahmo saatetaan päivittää nykyaikaan tai hahmoa voidaan muulla tavoin uudistaa.

Hahmon ulkoinen ja sisäinen olemus ovat tärkeitä. Millainen hahmo on? Onko hahmolla mustat vai vaaleat hiukset? Miten ja mitä hahmo puhuu? Hahmon olemus kertoo millainen hän on. Tästä esimerkkinä Sherlock Holmesin äärimmäisen tarkka havainnointikyky. Mitä ihmisestä tai mistä tahansa hahmosta saadaan irti ilman, että hahmo puhuu? (Vacklin 2008, 15.) Hahmo ei puhu asioitaan, vaan näyttää ja tulee nähdyksi.

Scriptwriting for Dummies -kirjan (Schellhardt 2008, 17.) mukaan hahmot paljastavat itsestään ja omasta elämästään dialogin tai pitkän puheen kautta enemmän kuin fyysisen toiminnan kautta. ¹(Schellhardt 2008, 17.) Jotkut ihmiset pitävät hienosti viritetyistä hahmoista. He eivät pidä liian paljon itsestään kertovista hahmoista ellei se ole tarkoituksenmukaista. Katsojaa ei saa pitää tyhmänä ja eikä hänelle saa kertoa kaikkea, häntä pitää kunnioittaa ja hänen pitää antaa itse myös huomioida asioita.

Miksi hahmo liikuttelee sormiaan ollessaan jouten, pitääkö hän ulkonäöstään, pitääkö hän vaatteistaan? Hahmon pitää aito ja sen on saatava lihaa luiden ympärille. Usein hiusten värillä ei ole merkitystä juonellisesti, tosin joissakin tapauksissa siitä voi kehittyä hahmoa symboloiva asia. Tietynlainen kamppaus esimerkiksi erottaa voimakkaasti BBC:n Sherlock -sarjan Sherlock Holmesin CBS:n Sherlock Holmesista. BBC:n Sherlockin hiuksista on leimautunut tunnus tämän sarjan Sherlockille, jonka lähes kaikki tunnistavat. Mutta hiuksilla voi olla jokin muukin merkitys, esimerkiksi Cast Away -elokuvassa (2000) Tom Hanksin hiukset kasvavat hänen ollessaan haaksirikossa. (Zemeckis, 2000.)

---

¹”Characters reveal themselves through dialogue or long speeches more often than through physical action.” (Schellhardt 2008, 17.)

Hahmot rakentuvat yksityiskohtien ansiosta. Yksityiskohdat tekevät hahmosta aidon ja elävän. Yksityiskohdat paljastavat henkilöhahmon, mutta ne on valittava tarkoin, jotta yksityiskohdat eivät ole päälle liimattuja. Robert McKee kertoo kirjassaan *Story*, että hahmo ei ole ihminen vaan taidetta, ihmisyyden metafora. Siksi me samastumme hahmoihin kuin he olisivat aitoja, mutta ne ovat todellisuuden yläpuolella. (McKee 1998, 375.)

Tarinat yleensä kertovat jostakin hahmosta. Kaikki tarinan hahmot ovat vuorovaikutteisia toisiaan kohtaan tavalla tai toisella. (Dancyger 2007.) Hahmo voi olla joko ihminen, eläin tai mikä tahansa elollinen olento. Muun muassa *Toy Story* -elokuvien (1995) hahmot ovat leluja jotka elävät, mutta elokuvien ihmiset eivät sitä tiedä. (Lasseter 1995.) Tarinan keskiössä on joko yksi tai kaksi hahmoa, joihin voimme samastua, joihin keskitämme huomiomme ja jotka saavat meidät haluamaan heidän onnistumistaan; sellainen hahmo, joka pystyy kantamaan tarinaa. (Snyder 2005.)

On olemassa vastakkaisia fyysisiä ominaisuuksia, kuten on myös vastakkaisia käytösmalleja. Sherlock Holmes ja hänen arkkivihollisensa Moriarty ovat havainnointikyvyiltään ja älyltään samanlaiset, mutta he käyttävät näitä ominaisuuksiaan päinvastaisiin tarkoituksiin, rikoksiin – niiden selvittämiseen. Hyvin usein hahmoilla on omat syynsä tehdä asioita. Mitä hahmon kirjoittajakaan ei aina täysin ymmärrä. (Vacklin 2008, 27.)

Henkilöhahmot yleensä merkitään, esimerkiksi musiikilla, äänimaailmalla, vaatteilla, väreillä, tietynlaisella käytöksellä tai metaforilla. Pukeutuminen yleensä riippuu henkilön sukupuolesta, työstä, tuloista tai uskonnosta, ja karkeasti ajatellen myös etnisyydestä tai seksuaalisesta suuntautumisesta.

Elokuvan tai sarjan taika ei synny vain tarinasta tai upeasta juonesta, vaan syvällisistä, tarkkaan pohdituista hahmoista. Elokuvia katsotaan yleensä niiden henkilöhahmojen takia, ei erikoistehosteiden tai juonen käännteiden takia. Katsoessaan katsoja myös oppii. Hän oppii ja ymmärtää henkilöhahmojen muistuttavan itseään tai läheisiään. Katsoja oppii myös ymmärtämään syvällisemmin ihmisyyttä ja ihmisiä vaikka hahmot eivät olekaan oikeita ihmisiä.

Kirjoittajan omat kokemukset vaikuttavat hahmojen luomiseen. Kirjoittajan koulutus, asuinpaikka, ikä ja sukupuoli ovat vain osa näistä asioista, jotka kirjoittamiseen vaikuttavat. Kirjoittaja ei saa psykologisoida, diagnosoida tai patologisoida henkilöitään tai heidän motivaatiotaan liikaa. Käsikirjoittaja on luoja ei tuomari. (Vacklin, Like 2008, 27.).

2.1 Henkilöhahmon pukeutuminen

Vaatteet voivat kertoa yhteiskunnasta ja kulttuurista. Pukeutuminen vaikuttaa henkilöhahmon omaan itseensä. Mitä hahmo haluaa pukeutumisellaan kertoa? Jos hän haluaa, että hänet otetaan vakavasti, hän voi pukeutua pukuun, mutta jos hahmo ei tunne itseään varmaksi puku päällä, se näkyy myös ulospäin. BBC:n Sherlock Holmesille takki on hyvin tärkeä, se tuo hänelle turvaa. Pukeutuminen voi kertoa myös mistä kaupunginosasta hahmo on kotoisin tai kuuluuko hän johonkin jengiin tai miten hahmo suhtautuu johonkin paikkaan tai asiaan. Hahmo voi esimerkiksi käyttää lempijalkapallojoukkueensa t-paitaa, pipoa tai kaulahuivia.

Hahmot voivat pukeutua myös yhdenmukaisesti, kuten elokuvassa Grease (1978). Elokuvassa on ryhmä, joka kutsuu itseään Pink ladyksi ja ryhmässä olevat käyttävät vaaleanpunaisia takkeja, joiden selässä lukee Pink Ladies. (Kleiser 1978.) Samalla tavalla ryhmässä pukeutuminen vahvistaa yhteisöllisyyttä ja ryhmän hahmot samastuvat toisiinsa.

Pukeutuminen ja tiettyjen värien käyttö vaikuttaa myös sukupuolirooleihin. Esimerkiksi vaaleanpunainen mielletään naiselliseksi väriksi. Jos mies pukeutuu vaaleanpunaiseen, hänet voidaan mieltää homoseksuaaliksi, jos ajatellaan karkeasti. Elokuvassa Blondin kosto päähenkilö leimataan tyhmäksi ja yksinkertaiseksi hänen ulkonäkönsä ja sukupuolensa vuoksi. Hän on kuitenkin fiksu, hyväsydäminen blondi, joka vain sattuu pitämään vaaleanpunaisesta enemmän kuin mustasta.

Hahmon voi merkitä myös väreillä. Paha henkilö on usein merkitty mustalla värillä ja hyvä henkilö valkoisella. Paras esimerkki tästä ovat Star Warsin (1977) Darth Vader, joka pukeutuu mustaan ja Luke Skywalker ja prinsessa Leia, jotka pukeutuvat valkoisiin vaatteisiin. Kun taas Han Solo pukeutuu mustaan ja valkoiseen, koska käy läpi sisäistä ristiriitaa. (Lucas 1977.)

Hahmon ulkonäkö tai toiminta voivat muuttua kesken tarinan. CBS:n Elementaryssa yksi hahmo kokee muutoksen, sillä hän paljastaa todellisen identiteettinsä. Hänen käytöksensä, pukeutumisensa sekä puhetapansa muuttuu. Hän ei puhukaan englantia enää amerikkalaisittain, vaan britti-aksentilla. Kun hahmo murtaa tapansa ja identiteettinsä, on tapahtunut jotain todella merkittävää. Me tunnemme henkilöahmot paremmin kuin me tunnemme ystävämme tai sukulaistemme, sillä tuttaviemme käytös muuttuu riippumatta olemmeko paikalla vai emme. Useimmin sivuhahmojen käytös pysyy samanlaisena koko näiden elinkaaren ajan.

2.2 Hahmon merkitseminen äänillä

Hahmon voi merkitä myös äänellä tai musiikilla. Esimerkkinä toimii hyvin Star Warsin (1977) Darth Vader; hänen astellessaan kuvaan soi omanlaisensa musiikki. Sen soidessa tietää Vaderin saapuvan paikalle. Jos Anakin Skywalkerin astellessa kuvaan soikin Darth Vaderin teemamusiikki, hänen muutoksensa Darth Vaderiksi istutetaan katsojalle. (Lucas 1977.)

BBC:n Sherlock-sarjassa antagonisti Moriarty on merkitty myös äänellä. Hänen puhelimensa soittoäänenä toimii Bee Gees -yhtyeen kappale Stayin' Alive. (1977). Tämän myöhemmin sarjassa kuullessaan katsoja tunnistaa Moriartyn. Kappale myös viittaa Moriartyn selviytymiseen niin sanotulta varmalta kuolemalta, hän selviää hengissä. (Bee Gees, RSO Records 1977.)

2.3 Henkilöhahmon nimeäminen

Hahmo tarvitsee nimen. Häntä voidaan kutsua etu- tai sukunimellä tai lempinimellä. Elokevassa Fight Club (1999) päähenkilöä kutsutaan nimellä ”The Narrator”, suomeksi sana tarkoittaa kertojaa. (Fincher 1999.) Sherlock Holmes tunnetaan etu- ja sukunimellään. Watson tunnetaan yleisesti sukunimestään, mutta BBC:n ja CBS:n sarjoissa myös etunimet ovat tärkeitä. BBC:n Watson on John, kun taas CBS:n Watson on Joan.

Hahmon nimi tulee olla helposti muistettavia. Joskus voi olla tarkoituksellista, että hahmon nimi ei ole mieleenpainuva tai nimi ei ole olennainen asia. Sherlock, Mycroft ja Moriarty ovat niminä erikoiset ja mieleenpainuvat. Hahmon nimi voi olla tärkeä tämän

elämässä. Hahmoa on esimerkiksi voitu kiusata lapsena nimen takia, tai hän on voinut vaihtaa nimensä myöhemmällä iällä. Käytettäessä oikeaa ihmistä hahmon pohjana, ei ole suotavaa käyttää henkilön oikeaa nimeä. Tai jos henkilö esimerkiksi käy jossain tunnetussa pikaruokalassa tai käyttää tietynlaista puhelinta, ei niitä kannata käsikirjoitukseen kirjoittaa. Nämä yleisesti kierretään vain sanomalla korrektisti hampurilaisravintola tai puhelin.

2.4 Henkilöhahmon olemus

Miten hahmot puhuvat itsestään. Puhuuko hän kovaa vai kuiskaten? Mitä hahmot kertovat itsestään? Kirjoittaja voi käydä hahmon kanssa päänsisäistä dialogia. Mitä ihmiset puhuvat tai tekevät ympärilläsi. Mielenkiintoisen keskustelun, lausahduksen tai nimen voit kirjoittaa ylös.

Miten hahmo käyttää ääntään puhuessaan? Painottaako hän lauseitaan tietyllä tavalla? Millaisella äänenpainolla hän puhuu eri tilanteissa? Änkyttääkö hän vai puhuuko hän soljuvasti? Hän on uusi henkilö elämässäsi, ja sinun on tutustuttava häneen. Hahmo on kuin oikea ihminen. Hänestä ei saa puhua pahaa, sillä hahmo voi sen kuulla, vaikka se kuulostaakin tyhmältä.

Hahmoissa on samanlaisia piirteitä kuin ihmisissä. Myöhemmin hahmoon voi lisätä erilaisia kerroksia ja näin hahmosta saa eläväisen. Henkilöhahmot on maaniteltava kertomaan itsestään ja salaisuuksistaan. Hahmo voi kuitenkin huijata tai salata asioita kirjoittajaltaan.

Taustakertomus selventää hahmoa. Samaistumalla henkilöhahmoon ymmärretään millainen tausta hahmolla on ja miten tämä ajattelee asioista. Katsojalle nämä eivät aina kuitenkaan välity. Jos tarinassa kerrotaan miksi tämä hahmo pelkää pimeää, yleisölle on kerrottava jos menneisyydessä on ollut jokin asia joka on laukaissut pelon. Ei saa olettaa katsojan tietävän hahmojen taustat, jos niitä ei mainita sarjassa tai elokuvassa. Pitää näyttää tai kertoa kaikki olennaiset asiat hahmoista sekä tapahtumista ja ympäristöstä.

Maailma pitää kokea hahmon näkökulmasta. Näkökulma tarkoittaa, että tutkii hahmoa linssin lävitse, jonka avulla näkee läpi henkilöitä, asioita, tapahtumia. Kirjoittajan näkökulma on osa hahmon näkökulmaa. Vasta katsottuaan koko elokuvan tai jakson,

katsoja ymmärtää kirjoittajan näkökulman. Tällöin hän näkee tarinan teeman eli mistä tarinassa oli oikein kyse. (Vacklin, Like 2008, 22.).

Hahmo suodattuu erilaisten vaiheiden ja ajatusmallien lävitse. Ne ovat hahmon näkökulmia ympäröivään maailmaan. Suodattimena toimivat erilaiset adjektiivit, kuten iloinen, naiivi tai surumielinen. Iloinen naiivi katsoo maailmaa eri tavoin kuin esimerkiksi surumielinen pessimisti. Tällaiset hahmot toimivat ja puhuvat eri tavalla. Suodattimilla pääsee henkilön sisäiseen maailmaan käsiksi. Ja niillä näkee mikä on hahmossa olennaista.

Henkilöhahmolla on myös hallitseva piirre tai näkökulma, joka vaikuttaa siihen, miten hän ajattelee tai toimii. BBC:n Sherlockissa sekä Moriarty että Sherlock Holmes kertovat olevansa tylsistyneitä. Sen kerrotaan olevan syy siihen, miksi Moriarty tekee rikoksia ja miksi Sherlock haluaa ratkaista niitä. He tavallaan tukevat ja auttavat toisiaan saavuttamaan päämääränsä.

Hahmon identiteetti on myös tärkeä. Onko hän naimaton vai naimisissa? Rikollinen vai etsivä? Tämä henkilön pääasiallinen identiteetti ennustaa henkilön käytöstä. Hahmot heräävät henkiin vasta, kun kysytään kysymyksiä kuten ”Mitä minulle tapahtuu?” ”Onko minulla se mitä haluan tai tarvitsen?” ”Selviätkö minä?”. Nämä kysymykset ovat perimmäisiä kysymyksiä ja ne ovat erilaisia eri ihmisillä. Ne liittyvät hyvin usein pelkoon, joka on salainen. Jotkin hahmot tekevät kaikkensa välttääkseen pelon käsittelyä.

2.5 Näkökulma

Hahmon näkökulma on teeman ympärillä. Kun eri hahmot näkevät saman tapahtuman eri näkökulmista, silloin kaikkien näkökulma asiaan on erilainen. Esimerkiksi rikoksen tekijä voi näyttää toisen henkilön silmissä syylliseltä, vaikka toisen ihmisen näkökulmasta tekijä näyttäisi olevan täysin syytön. Myös asenteet ja tunnetilat vaikuttavat näkökulmaan. Kertojaa käytetään myös usein elokuvissa, silloin katsojalla on suora yhteys hahmoon ja tämän ajatuksiin. Hahmo voi puhua myös suoraan katsojalle. Saksalaisohjaaja Michael Haneke käytti tällaista hahmoa elokuvassaan *Funny Games*. (1997) Siinä toinen päähenkilöistä puhuu suoraan kameraan, ja vetää

katsojan mukaan elokuvan hirveisiin tapahtumiin kommentoimalla, kuinka katsoja nyt on todistanut näitä tapahtumia ja on nyt niissä itse osallisena. (Haneke 1997.)

Henkilö paljastaa usein näkökulmansa dialogin sekä toimintansa kautta. Kirjoittajan tulee kirjoittaa hahmoja vuorotellen. Hän vaihtaa samalla näkökulmaa, arvoja ja ideologiaa näin tehdessään, sillä jokaisella hahmolla on omanlaisensa tuntemukset ja ajatukset. Kun kirjoittaa kohtauksen dialogia, tulee muistaa vaihtaa asennetta ja tyyliä hahmojen välillä, jotteivät hahmot ole liian samanlaisia.

2.6 Kehityskaari ja henkilökaari

Henkilöhahmoilla on lähes aina jonkinlainen kehityskaari. Henkilön kaaren ei tarvitse mukailla tarinan kaarta. Sekä BBC:n Sherlockissa että CBS:n Elementaryssa hahmojen kehityskaaret jatkuvat läpi kauden. Osa kaarista on tarkoitettu kestävän vain yhden kohtauksen tai yhden jakson ajan. Henkilöt voivat muuttua riippuen siitä kuinka muut henkilöt kohtelevat tai muokkaavat häntä. Henkilöt voivat myös muovata ja muokata itseään. Mutta muutos ei tapahdu hetkessä. Katsojalle näytetään kehityksen eri vaiheet. Hyvässä käsikirjoituksessa hahmolle syntyy lähes aina kehityskaari.

Henkilökaari voi muuttaa motivaatiota. Päämäärän on kuitenkin oltava tarkka, selkeä ja tietynlainen. Se ei saa olla liian yleinen, kuten ”juoksin halki kaupungin löytääkseni tietynlaista kahvia”. Lähellä tarinan loppua päämäärä ei saa muuttua, mutta hahmon suunnitelma päämäärän saavuttamiseksi saa ja voi kuitenkin muuttua. Draama ja elokuvan rakenne syntyvät siitä, pystyykö henkilö saavuttamaan päämääränsä, ja miten hän siihen pääsee. Yleensä elokuvan edetessä päämäärä karkaa kauemmaksi ja sitä on vaikeampi tavoittaa.

2.7 Päämäärä

Hahmolla on yleensä yksi keskeinen päämäärä, jonka hän haluaa saavuttaa tarinan aikana. Tätä kutsutaan tahdon suunnaksi. Käsitteellä kerrotaan ja näytetään, miten tämä tavoite näkyy hahmon toiminnassa. Kun katsoja uskoo, ymmärtää ja tiedostaa henkilön motivaation, päämäärän, tunnemaailman ja psykologian, katsoja elää mukana, vaikuttuu ja viihtyy tarinan parissa. Katsojan on tietysti myös havaittava hahmon emotionaaliset tarpeet.

3 SHERLOCK NYKYAJAN TELEVISIOSSA

BBC:n tuottama Sherlock tunnetaan Suomessa myös nimellä Uusi Sherlock. Sarja alkoi vuonna 2010. Nimensä mukaisesti se kertoo Sherlock Holmesista. BBC:n Sherlock on saanut suurta kiitosta ja se on palkittu mm. Emmy- ja Bafta-palkinnoin.

CBS:n tuottama Elementary tunnetaan Suomessa myös nimellä Holmes NYC on New Yorkiin sijoittuva Sherlock Holmes -televisiosarja, joka alkoi vuonna 2012. Sarjassa näyttelevä Lucy Liu on voittanut useita palkintoja roolistaan Joan Watsonina.

3.1 Elementary – Sherlock Amerikkalaisittain

Elementaryn keskeisenä hahmona nähdään Sherlock Holmes. Hän on Britanniasta ja avustaa NYPD:tä erilaisten rikosten ratkaisemisessa. Nämä rikokset voisivat jäädä ratkaisematta ilman Sherlockin nokkelaa päättelykykyä. Aiemmin Lontoossa asuessaan Sherlock Holmes on avustanut neuvonantajana myös Scotland Yardia.

Miksi Sherlock on New Yorkissa? Hän on entinen huumeriippuvainen, joka on isänsä vaatimuksesta joutunut muuttamaan Lontoosta Amerikkaan katkaisuhuitoon. Hoidon jälkeen hän muuttaa isänsä omistamaan kiinteistöön. Hän on myös saanut paikan neuvonantajana New Yorkin poliisista.

Sherlock Holmes on naistenmies, ja hän käyttää välillä myös maksullisia palveluita. Seksi saa ajatuksen virtaamaan paremmin. Ainoa nainen, jota Sherlock on koskaan rakastanut, on Irene Adler. Sherlockin ja Irenen suhteeseen viitataan hyvin usein kahden ensimmäisen kauden aikana.

Sherlockin tukihenkilönä nähdään Joan Watson. Hän on entinen lääkäri, joka on jättänyt lääkärintyön hoitovirheen takia. Joan haluaa auttaa tukihenkilönä muita ihmisiä. Sherlock kouluttaa Joanista kaltaisensa neuvonantajan ja hänestä tuleekin Sherlockin avustaja. Joan arvostaa suuresti Sherlockia.

KUVA 1 Elementary-sarjan alkutunnus. Taustalla New Yorkin kaupunki. (Elementary 2012)

3.2 Sherlock – Takaisin Englantiin

BBC:n Sherlock sarjan ovat luoneet Steven Moffat ja Mark Gatiss. Moffat on tällä hetkellä vetovastuussa myös speaktaakkelimaisesta Doctor Who -sarjasta. Gatiss taas näyttelee Sherlock-sarjassa Sherlock Holmesin veljeä Mycroft Holmesia.

Sherlockilla on ylivertainen kyky havainnoida ja hyödyntää kaikkia keinoja tietojen keräämiseen tässä modernissa maailmassa. Sherlock on motivoituneempi ratkaisemaan arvoituksia kuin selvittämään rikoksia. Usein nämä kaksi asiaa kuitenkin kulkevat käsi kädessä.

Sherlock Holmes on Scotland Yardia auttava etsivä ja neuvonantaja. Hän suhtautuu intohimoisesti rikosten ratkaisemiseen, eikä voi sietää ajatusta, että hän olisi väärässä. Sherlockin huhutaan olevan neitsyt, sillä hänellä ei koskaan ole ollut seurustelusuhdetta, ja hän suhtautuu kylmästi naisia ja heidän lähentelyitään kohtaan. John Watson on entinen sotilaslääkäri, joka on palannut Lontooseen. John päätyy Sherlockin asuintoveriksi ja hän selvittää rikoksia Sherlockin apulaisena.

KUVA 2 Sherlock-sarjan alkuunus. Taustalla Lontoon kaupunki. (Sherlock 2010)

4 SARJAT VASTAKKAIN

Kun kuulin, että amerikkalaisten tuottama Sherlock Holmes -televisiosarja on tekeillä, mietin, olisiko se vain halpa kopio BBC:n Sherlock -sarjasta vai kunnianosoitus itse Sherlock Holmes -tarinoille. Lähiaikoina olen pohtinut, että onko Elementary ”yksinkertaistettu” sarja amerikkalaisille vai onko BBC:n sarja liian vaikeaselkoinen heille. Yleisesti amerikkalainen huumori ja brittihuumori eroavat toisistaan.

Amerikkalaiset tekevät usein omia versioitaan mm. britannialaisista televisiosarjoista. Mietin nuorempana, miksi sarjoista tehdään eri maissa omat erilaiset, mutta silti samanlaiset versiot. On ehkä turvallisempaa tehdä amerikkalaisille oma versio tiettytyyppisistä sarjoista erilaisen huumorin ja kulttuurin takia. On myös paljon amerikkalaisia, jotka ymmärtävät brittikulttuuria ja -humoria, jotka nauttivat sarjasta kuin sarjasta.

4.1 Tekijänoikeuksia

BBC:n Sherlockin tuottaja Sue Vertue närkästyi CBS:n aikeista tehdä toinen nykyaikaan sijoittuva televisiosarja Sherlock Holmesista. Sherlockin tuotantotiimi painotti, että tämä CBS:n versio ei saa muistuttaa millään tapaa BBC:n Sherlock -televisiosarjaa. Kaikki UK:n televisiotuottajat ovat painottaneet, että he suojelevat Sherlock -sarjaa kuin omaa lastaan. Vuonna 2012 Vertue kertoikin, että he aikovat katsoa CBS:n Elementaryn pilottijakson todella tarkkaan.

Epäsuorasti sanottuna he siis uhkasivat CBS:n tuotantotiimiä oikeudenkäynnillä. The Independent -julkaisu kysyi asiasta tekijänoikeusasiantuntija Margaret Tofalidesilta. Tämä vastasi, että uusi Sherlock Holmes -konsepti on ennalta-arvaamaton. Mutta jos CBS kopioi BBC:n tarkoin määriteltyjä asioita kuten puvustusta, hahmoja, juonenkäänteitä yms., voidaan silloin puhua tekijänoikeusrikkomuksesta.²

---

²Anthony Ocasio kirjoittaa jutussaan 'Sherlock' Producer Warns CBS: We Will Protect Our Series (Legally), 2012.

Osaltaan myös tuo oikeudella uhkailu on voinut määrittää hyvin tarkoin, millaisia valintoja Elementaryn tekijät ovat joutuneet tekemään. Mutta tietysti sarjat muistuttavat jollain tasolla toisiaan hyvinkin paljon. Onhan kyseessä kuitenkin sama päähenkilö, Sherlock Holmes, sekä sama aineisto, josta he ammentavat sarjansa.

KUVA 3 Kummatkin Sherlock Holmesit omien sarjojensa Watsonien kanssa. (Elementary 2012, Sherlock 2010)

4.2 Sarjojen eroavaisuudet ja yhtenäisyydet

BBC:n Sherlockissa vihjailaan Sherlockin ja Watsonin keskinäisestä seksuaalisesta jännitteestä pienillä eleillä. Tekijätiimi ei ole sanonut puolesta eikä vastaan tästä asiasta, mutta suuri yleisö on sen aistunut. Tietysti jotkut haluavat, että Sherlock ja Watson olisivat muutakin kuin vain ystäviä ja ovat asiansa ilmaisseet. Jotkut taas pitävät heidän välistään suhdetta syvänä ystävytenä.

Sherlockilla ei tietävästi ole yhtäkään ystävää, mutta Watson on ainoa, jota hän voisi siksi kutsua. BBC:n sarjassa moni muu hahmo luuleekin Sherlockin ja John Watsonin olevan pariskunta. Henkilöhahmojen välillä on kiistämätöntä kemiaa, kuten myös itse näyttelijöillä, Benedict Cumberbatch Sherlockina ja Martin Freeman John Watsonina.

CBS:n Elementaryssä Watson ei olekaan John, vaan Joan. Elementaryssa Sherlockin roolissa nähdään Jonny Lee Miller ja Joan Watsonin roolissa Lucy Liu. Näyttelijöiden kemia myös tässä sarjassa on upea. Hahmojen epäromanttinen kemia on toisiaan tukeva ja kiistämätön. Kummassakin sarjassa roolittajat ja tuottajat voivat antaa itselleen olan taputuksen näistä loistavista valinnoista.

Hahmon naiseksi muuttaminen voi ehkä osaltaan johtua siitä, että BBC:n Sherlockissa John Watsonilla ja Sherlockilla on pieni seksuaalinen jännite välillään, mikä voisi olla liikaa osalle amerikkalaisyleisöstä. Tämä voikin olla syy siihen, miksi Watson on nainen. Elementaryn luoja Rob Doherty kertoo The Hollywood Reporterin haastattelussa, että oli ”lukenut erilaisia eksperttien kirjoittamia analyyseja Sherlockista ja yhdessä niistä kävi ilmi, kuinka Sherlock pitää naisia vastenmielisinä”. Ja olisi hauskaa tehdä Sherlockin läheisimmästä ihmisestä nainen. Uskon kuitenkin, että he ovat myös ajatelleet oikeasti, mikä olisi taktisesti parhain, ja miten he saisivat enemmän katsojia. Ja kun BBC:n tuotantotiimi uhkasi oikeustoimilla jos sarjat ovat liian samanlaisia, on muutos ihan oikeutettu, vaikkakin fanikuntaa se järkytti.

Kumpikin sarja seuraa tai on ottanut tiettyjä tapahtumia, dialogeja ja juonenkäänteitä suoraan Sir Arthur Conan Doyleen Sherlock Holmes -tarinoista. Tietysti sarjojen tekijät ovat päivittäneet dialogia ja tapahtumia tähän päivään. Harvalla esimerkiksi on enää taskukelloa, mutta sen sijaan puhelin löytyy lähes jokaiselta. Erityisen hauskaa on seurata kummastakin sarjasta, mikä dialogin pätkä tai asia on tuotu nykypäivään, jos on lukenut kaikki Doyleen kirjoittamat Sherlock-tarinat. Se luo katselukokemuksesta vieläkin syvemmän.

Ennen kuin olin nähnyt jaksoakaan Elementarysta, olin tuominnut sen huonoksi kopioksi. Nyt kuitenkin kummankin sarjan kaikki esitetyt jaksot nähneenä voin todeta, että olin turhaan syytellyt Elementarya. Kummatkin sarjat ovat omalla tavallaan viihdyttäviä ja jännittäviä katsoa.

Sarjoissa on yhtäläisyyksiä. Lähdeaineisto on yli sata vuotta vanhaa. Ajan patina on siivilöity pois ja nykyajan elementtejä lisätty. Mutta kuitenkin sarjat ovat onnistuneet olemaan kaukana toisistaan sisällöllisesti. Sarjoilla ei ole samanlaisia hahmoja. Niin päähahmot kuin sivuhahmotkin ovat erilaisia. Mutta Elementary näyttää sivuhahmot paremmassa valossa.

Vaikka BBC tekee tarkkaa jälkeä monen vuoden ajan kootessaan yhtä kautta kasaan, ei Elementary jää huonommaksi. Vaikka heillä tahti on paljon nopeampi, joutuvat he kirjoittamaan aivan uusia tarinoita. BBC käyttää lähes kaikissa jaksoissaan vanhoja Sherlock Holmes -tarinoita, joko viitteenä tai uudelleen kirjoitettuna. Mutta CBS:n Elementary olisi käyttänyt kaikki Sherlockin vanhat tarinat jo tähän mennessä, joten heidän on pakko kirjoittaa uutta materiaalia.

Yksi suurista asioista kolmannen kauden ensimmäisessä jaksossa BBC:n Sherlockissa on sen yllätyksellisyys. Yllätyksenä oli se, että sarjassa nähtävä ruumishuoneella ja laborantina toimiva Molly Hooper, joka rakastaa Sherlockia ilman vastarakkautta, auttaa Sherlockia selviämään hengissä toisen kauden viimeisessä jaksossa nähtävässä Sherlock Holmesin kuolemasta. Tämä Sherlockin selviytymisteoria on kyseenalainen.

Mutta sama temppu ei toimisi Elementaryssa, sillä sarjassa ei ole Mollyn tapaista naiivia hahmoa, joka voisi toimia yllätyselementtinä. Mutta ei ole yllätys, jos Elementaryn sivuhenkilö löytyisi keskeltä monimutkaista juonta. Elementaryn sivuhahmoilla on myös vapaus kehittyä, kun taas BBC:n Sherlockissa hahmon kehitys ei ole odotettavissa ja heitä käytetään yllätyksen tuojana ja eteenpäin viejinä. Molly Hooperin hahmoa kutsutaan staattiseksi henkilöhahmoksi. Hahmojen perusluonne siis pysyy samana ja he ovat lähes muuttumattomia. Jos näille hahmoille tapahtuisi äkillinen muutos, koko tarina romahtaisi ja katsojan kiinnostus voisi lopahtaa. (Vacklin 2008, 36.)

Hahmona Sherlock Holmes pystyy tarjoamaan erilaisia uniikkeja näkökulmia, erilaisine asenteineen ja vahvuuksineen. Sherlockista saa helposti myös aivan toisenlaisen hahmon, vain esimerkiksi korostamalla jotakin ominaisuutta, ja hillitsemään jotakin toista ominaisuutta.

On olemassa myös henkilöhahmoja, joita käytetään paljon poliisisarjoissa. Heitä kutsutaan ”kuolleen ruumiin paradigmaksi”. CBS:n Elementaryssa selvitetään murhaa, ja katsoja osaa lukea, että aiemmissakin jaksoissa on niin tehty. Jaksojen kaava pysyy lähes aina samana.

Poliisit esiintyvät luonnollisesti paljon CBS:n Elementaryssa sekä BBC:n Sherlockissa. Elementaryn poliiseista ei löydy niin sanottua koomista poliisia, joka taas löytyy BBC:n Sherlockista. BBC:n Sherlock -sarja alleviivaa Sherlock Holmesin älykkyyttä

sivuhahmojen “tyhmentämisen” kustannuksella. Britanniassa on totuttu nälvimään aina poliisille ja tekemään ainakin osasta heistä enemmän tai vähemmän koomisia.

CBS:n Elementaryn vieraillessa Lontoossa, he näyttivät brittipoliisit laiskoina. Kun Elementaryssa puhutaan tai näytetään amerikkalaisia poliiseja, sarja näyttää nämä poliisit erilaisina kuin brittikollegansa. 9/11 jälkeisessä Amerikassa poliiseja ei sanota tyhmiksi. Katsoja harvoin kuitenkin uskoo poliisin olevan tyhmä, sillä USA:ssa näytetään todella paljon poliisi -sarjoja, esimerkkinä CSI-sarjat (2000.) jotka näyttävät poliisit erittäin fiksuina rikostutkijoina.

Kaikilla hahmoilla on tavoitteita tarinassa. Yleisesti tavoitteet ovat yhdenmukaisia lähtökohtaan nähden. Sivuhahmot ottavat erilaisen näkökulman ongelmaan, päähenkilön kohdatessa konfliktin.³(Dancyger, Rush 2007, 19.)

---

³ *All the characters (main and secondary) have distinct goals in the screen story. Generally, these goals parallel the premise. Secondary characters take each side of the issue and the main character is faced with the conflict.*” (Dancyger, Rush 2007, 19.)

5 PÄÄHENKILÖ SUURENNUSLASIN ALLA

Kummankin Sherlockin näyttelijät ovat kotoisin Britanniasta, joten kulttuurillisia eroja näyttelijöiden välillä ei liiemmin ole. Katsoja havainnoi henkilöhahmon käytöstä ja tekee päätelmiä näiden luonteenpiirteistä. Millainen ihminen on Sherlock Holmes? Kuten aiemmin totesin, hahmo paljastaa itsestään asioita toiminnallaan. Watson on rohkea, sillä hän syöksyy vaaroihin Sherlockin takia tai avustaakseen tätä, välillä oman henkensäkin uhalla. Älykäs Sherlock Holmes ratkaisee asioita älynsä voimalla, mutta silloin tällöin hän joutuu käyttämään muitakin kuin älyllisiä voimia. Henkilöhahmon käytös ja tavat muodostavat jännitteitä ja luovat hahmosta realistisen.

5.1 Sherlockin historia

Sir Arthur Conan Doyle toimi lääkärinä, psykiatrina ja kirjailijana, ja hän loi Sherlock Holmesin hahmon. Holmes sai ensiesiintymisensä Beeton's Christmas Annual-julkaisussa, A Study in Scarlet -nimisessä seikkailussa vuonna 1887. Eräissä haastattelussa Doyle kertoi naureskellen Sherlock Holmesin perustuvan häntä opettaneeseen lääkäriin. Yhdellä silmäyksellä hän pystyi kertomaan tarkkoja havaintoja potilaan tilasta. (Sherlock Holmes Online 2000.)

Sherlock Holmes seikkaili yli viidessäkymmenessä lyhytnovellissa sekä neljässä Doylen romaanissa. Myöhemmin myös muut kirjailijat ovat kirjoittaneet romaaneja ja tarinoita Sherlock Holmesista. Lähes kaikki Sir Arthur Conan Doylen tarinat ovat John Watsonin kertomia. Vain kahdessa tarinassa The Adventure of Blanche Soldier ja The Adventure of the Lion's Mane kertojana toimii itse Sherlock Holmes. Yksi tarina, The Adventure of the Mazarin Stone, kerrotaan kokonaan kolmannessa persoonassa. (Sherlock Holmes Online 2000.)

Vuonna 1893 Doyle tappoi Sherlock Holmesin hahmon tarinassa The Final Problem. Sherlock Holmes ja hänen arkkivihollisensa James Moriarty kuolivat pudotessaan alas kallionjyrkänteeltä. Doyle joutui kuitenkin palauttamaan Sherlockin henkiin julkisten vastalauseiden takia. (Sherlock Holmes Online 2000.)

5.2 Sir Arthur Conan Doyle omanelämänsä Sherlock Holmes

Sir Arthur Conan Doyle on toiminut myös itse oikeudenpuolustajan tehtävissä. Hän sai kaksi erillistä tapausta uudelleen tutkittaviksi. Vuonna 1906 erästä brittiläis-intialaista lakimiestä syytettiin eläinten silpomisesta ja uhkauskirjeiden kirjoittamisesta. Vaikka poliisit olivat sitä mieltä, että tapaus on selvä ja tekijä vangittu, silpomiset jatkuivat.

Syytettyä ryhtyi puolustamaan Doyle. Syytetty lakimies todettiin syyttömäksi vuonna 1907. Tämä esimerkkitapaus edesauttoi vetoomustuomioistuimen perustamista ja sen kautta pystytään korjaamaan virheitä, joita oikeus on tehnyt. (Sherlock Holmes Online 2000.)

Seuraava tapaus tapahtui vuonna 1909. Oscar Slanter oli saksanjuutalainen ja peliluolakeinottelija. Hän sai kuolemantuomion 82-vuotiaan naisen kuoliaaksi nuijimisesta, mutta kuolemantuomio muutettiinkin vankeudeksi. Tapauksessa oli paljon erilaisia ristiriitoja, joista Doyle kiinnostui. Hän ei kuitenkaan ole yhtä lahjakas etsivä ja tutkija kuin Sherlock Holmes, mutta hän sai todistettua Slanterin syyttömäksi ja tämä vapautui yli 16 vuoden jälkeen vuonna 1927. (Sherlock Holmes Online 2000.)

Ensimmäinen Sherlock Holmes -suomennos vuonna 1894 oli Porilaisen kirjapaino-painon käännös tarinasta The Sign of Four (Neljän merkki). Tarina julkaistiin vuonna 1890 englanniksi. Tätä kirjoittaessaan Doylen tarkoituksena ei ollut tehdä Sherlockista vakiohahmoa kirjoissaan. (Kirjavinkit 2012.)

Sherlock Holmes pitää hallussaan Guinnessin maailmanennätystä eniten filmattuna hahmona. Ensimmäiset filmatisoinnit tehtiin Doylen ollessa vielä elossa ja ne olivat mykkäelokuvia. Vuonna 2013 The Crime Writers Association valitsi Sherlock Holmes -kirjat kaikkien aikojen parhaimmaksi rikoskirjasarjaksi. (Sherlock Holmes Online 2000.)

5.3 CBS:n Sherlock Holmes

CBS:n Elementaryn Sherlock on tatuoitu narsisti, mutta katkaisuhoidosta päästyään hänestä tulee haavoittuvaisempi ja helpommin lähestyttävä. Sherlockista on tulossa enemmän itsestään tietoinen ja vähemmän itserakas kuin aiemmin. Tämän takia

Elementaryn Sherlockissa on enemmän syvyyttä kuin BBC:n Sherlockissa. Ja siksi juuri hän on helpommin lähestyttävä hahmo. Tässä sarjassa Sherlockin jo voitettu huumeaddiktio (suurimmaksi osaksi heroini) on sarjan kantava teema. Sherlock joutuu taistelemaan himoaan vastaan joka päivä. Elementaryn Sherlock on todella rikkinäinen sielu, mikä aluksi näyttäisi olevan addiktion syytä. Mutta ensimmäisen kauden aikana opimme todellisen syyn olevan hänen elämänsä rakkauden, Irene Adlerin, kuolema.

Sherlock kuvailee omaavansa tavoitteellisesti erittäin omistautuneen mielen. Lähes joka jaksossa nähdään jokin esimerkki siitä, miten hän kouluttaa mieltään ja henkistä voimaansa. Näiden harjoitusten seurauksena hänen kykynsä ”automatoituvat”. Jo ensimmäisessä jaksossa nähdään tästä esimerkki. Sherlock katsoo seitsemästä televisiosta seitsemää eri ohjelmaa yhtä aikaa ja hän ei pelkästään pyri seuraamaan niitä vaan muistamaan mitä kaikissa ohjelmissa tapahtuu.

KUVA 4 Jonny Lee Miller tatuoituna Sherlock Holmesina. (Elementary 2012)

5.4 BBC:n Sherlock Holmes

BBC:n Sherlockilla on aiemmin ollut ongelmia huumeiden kanssa. Hän asuu Lontoossa rouva Hudsonin vuokralaisena tämän kiinteistössä. Hän pukeutuu aina asiallisesti, jopa kotiloissa hän saattaa pukeutua pukuun. Sherlockia alleviivataan monesti neroksi. Hän näkee ja pääättelee asioita ilmiömäisesti kaikista ja kaikesta.

CBS:n Sherlockilla ei tällaista ylivoimaista mieltä ole olemassa, mutta hän tutkii asioita perinteisemmällä tavalla. Hän osoittaa asioita mitä me kaikki näemme, niin muut hahmot paikan päällä kuin katsojat televisioruudulla.

BBC:n Sherlock taas näkee asioita, jotka ovat hänelle itsestäänselvyksiä, ja joita muut eivät näe, eivät osaa katsoa tai etsiä. Esimerkiksi, kuinka nainen on ollut tiettyssä paikassa tiettyyn aikaan, koska hänen takkinsa on märkä, mutta hän ei ole käyttänyt sateenvarjoa, joten kyseessä on ollut vain lyhyt kävelymatka.

BBC:n Sherlock kuvailee itseään sanoilla ”high-functioning sociopath”⁴. Hän omaa äärimmäisen ja omaleimaisen laajan spektrin. Hän on myös sosiaalisesti taitamaton. Tämä nähdään äärimmäisen hyvin muun muassa kolmannen kauden kolmannessa jaksossa, jossa John Watson menee naimisiin Mary Morstanin kanssa ja Sherlock toimii Johnin bestmaninä. Sherlock pitää puhetta ja hänestä tulee hajamielisempi. Sherlock usein vähättelee ihmisiä ympärillään.

---

⁴ Sherlock 2010 BBC

KUVA 5 Sherlock Holmes ja hänen arkkivihollisensa Jim Moriarty sairaalan katolla viimeisessä älyjen taistossa. (Sherlock 2012)

5.5 Sherlock vastaan Sherlock

Kummatkin Sherlock Holmesit ovat Sir Arthur Conan Doylen kirjoittamiin tarinoihin verrattuna ilkeämpiä. Doyle kirjoitti Sherlockista Viktoriaanisen aikaisen herrasmiehen hyvine arvoineen, vaikkakin hän oli epätasapainoinen ja hän satunnaisesti käytti kokaiinia auttaakseen tapausten ratkaisemisessa. Kokaiini ja oopium olivat tuohon aikaan laillisia ja paljon käytettyjä aineita. Joten kirjailija pystyi huolettomasti kirjoittamaan hahmonsa käyttävän myös niitä. Ilman, että sitä paheksuttaisiin suuresti.

Elementaryn Sherlock on hieman pehmeämpi hahmo ja hän kertoo avoimesti tunteistaan ainoaa rakastettuaan Irene Adleria kohtaan, toisin kuin BBC:n Sherlock. Elementaryssa valmistellaan katsojaa suureen yllätykseen, mikä liittyy Irene Adleriin. Joten he rakentavat niin sanotun ”rakastavaisten tarinan”, jossa toinen osapuoli viedään pois ja pari ei voi olla enää yhdessä. BBC:n Sherlockissa on hieman samantapainen tapaus Irene Adlerin kohdalla, mutta he eivät koskaan ole olleet rakastavaisia.

Suurin eroavaisuus näiden kahden sarjan välillä on se, että BBC:n Sherlockissa näytetään kuka Sherlock on ja Elementaryssa näytetään taas keneksi Sherlock on tullut. BBC:n sarjassa nähdään keneksi Sherlock on syntynyt ja millaista elämää hän on elänyt

ennen sarjan alkua. Hänellä on luonnollinen rikosteknillinen kyky ja logiikka, joita hän hyödyntää konsultoidessaan ja ratkaistessaan rikoksia.

CBS:n Sherlock ei ole BBC:n versiota huonompi. CBS:n sarja korostaa kuitenkin kuinka Sherlockin tekee paljon työtä ratkaisun saavuttamiseksi ja hän tekee tästä matkasta ilmiön. Se korostaa suuresti myös vaurioita, joita Sherlockin elämä on hänelle aiheuttanut. Ei vain hänen ja veljensä Mycroft Holmesin suhdetta toisiinsa tai hänen huumeaddiktiotaan, vaan myös hänen yksinäistä elämäänsä, rakkaus- ja ystävyysuhteiden välttämistä, jotka vaikuttavat hänen mielenterveyteensä ja työhönsä. Nämä asiat ovat usein esillä Sherlockin ja Joan Watsonin välisissä keskusteluissa.

6 TÄRKEITÄ SIVUHAHMOJA

6.1 Päähenkilön oikea käsi

Päähenkilön oikeaa kättä voidaan kutsua myös lähimmäksi. Lähin on sidoksissa päähenkilöön tai johonkin muuhun hahmoon ja toimii aina suhteessa tähän. Lähin voi olla kuka tahansa, perheenjäsen, psykiatri, apulainen tai ystävä. Hahmon tarkoituksena on lujittaa tarinaa ja antaa tietoa päähenkilöstä, tämän ajatuksista ja tunteista, joita emme muuten saisi tietää. Lähin voi näyttää tunteita, jotka eivät sovi päähenkilölle, kuten pelko, rakkaus tai epävarmuus.

Tohtori John Watson seikkailee Sherlock Holmesin aisaparina tämän seikkailuissa. Watson on juuri saapunut Afganistanista, jossa hän toimi sotilaslääkärinä. Watson toimii lähes kaikkien Sherlock Holmes tarinoiden kertojana. Watson on Sherlockin ystävä, assistentti ja myös asuintoveri 221B Baker Streetissä heidän yhteisessä asunnossaan.

John Watson on älykäs ja sivistynyt lääketieteen tohtori. Hän on parivaljakon rauhallisempi ja lempeämpi osapuoli. Ja hänen huhuttiin olevan myös aikamoinen naistenmies, varsinainen vastakohta Sherlockille, joka ei naisista piitannut (Sherlock Holmes Online 2000).

Keväällä 2014 saimme nähdä uusia jaksoja niin Elementarysta kuin BBC:n Sherlockista. BBC:n Sherlockissa Sherlock Holmes palaa kuolleista kahden vuoden jälkeen kolmannen kauden ensimmäisessä jaksossa ”The Empty Hearse”. Huomasin kuitenkin, että John Watsonin roolista oli tehty enemmänkin ”avuton naishahmo” kuin Sherlockin luotettava ja jäyhä apulainen. Mutta siihen on varmasti syynä se tosiasia, että Sherlock oli kuolleena kaksi vuotta ja John joutui hautaamaan rakkaimman ystävänsä. Jaksossa John Watson on särkynyt ja tunteellisempi kuin aiemmin.

6.1.1 Joan Watson

CBS:n Elementaryn Joan Watson on kirurgi, joka potilaan menehtyessä kyseenalaistaa oman uransa. Hän jättää kirurgin ammatin taakseen ja ryhtyy tukihenkilöksi (verrattaessa Amerikassa käytettävään AA sponsor -sanaan). Hän siis valvoo ja tukee henkilöä ja tekee mahdollisia huumetestejä ja keskustelee tuettavan henkilön kanssa.

Sherlock Holmesin isä palkkaa Joan Watsonin Sherlockin tukihenkilöksi, ja näin hänestä muodostuu Sherlockin avustaja. Sarjan edetessä Joanista tulee Sherlockin suojaaja. Sherlock opettaa Joanille tekniikoita, joilla tämä pystyisi ratkomaan rikoksia ja lopulta Joanista tulee tasavertainen avustaja ja tutkija Sherlockin rinnalle. Ja kolmannella kaudella Joan ratkoo rikoksia jo ilman Sherlock Holmesia. Joan Watsonilla ei ole sotilaallista taustaa, mutta hänen työnsä raittiustukihenkilönä auttaa häntä ymmärtämään paremmin ihmisen psyykettä. Hän tuo usein näkemykseensä lääkäriillisen sekä empaattisen puolen.

Emme näe hänen käyvän läpi radikaalia muutosta, mutta hänen siirtymisensä lääkäristä tukihenkilöksi ei kuitenkaan ole tylsä tai tasapaksu. Joan säilyy samankaltaisena parin ensimmäisen kauden aikana, mutta kolmannella kaudella nähdään väläykseltä jo pieniä muutoksia.

Joan on Sherlockin opas oikeaan maailmaan. Hän on Sherlockin yhteys humanisuuteen ja Sherlock on kiitollinen Joanille kaikista asioista mitä tämä on opettanut hänelle. Ja Sherlock on sanonut Watsonista, että hän on erityislaatuinen. Jota taas BBC:n Sherlock ei pystyisi ikinä myöntämään kenellekään, ainakaan ääneen.

KUVA 6 CBS:n Joan Watson ja Sherlock Holmes. (Elementary 2012)

6.1.2 BBC:n John Watson

BBC:n John Watsonin hahmo on hyvin uskollinen alkuperäiselle hahmokuvaukselle. Alkuperäisessä kuvauksessa Watson on hyvin vankka ja paksuniskainen mies, mutta BBC:n sarjassa roolissa nähdään Martin Freeman, ja Watson ei ulkoiselta olemukseltaan tätä alkuperäistä kuvausta täytä.

Sarjan alussa hän on juuri kotiutettu sotaveteraani Afganistanista, jollaiseksi hänet alkuperäisissä tarinoissa jo kuvailtiin. Mutta silti se on edelleen ajankohtainen asia, näin reilun sadan vuoden jälkeenkin. Sodassa hän toimi kenttälääkärinä ja kotiutuksen jälkeen hän käy säännöllisesti terapiassa. Watson kärsii post-traumaattisesta polvivammasta ja hän käyttääkin kävelykeppiä. Myöhemmin ensimmäisessä jaksossa Watson kokee parantumisen polvivammasta aivan huomaamattaan.

BBC:n Watson kokee muutoksen sarjan aikana, kulkien post-traumaattisen polvivamman omaavasta sotaveteraanista aina Sherlock Holmesin asuinkumppaniksi, Sherlockin avustajaksi ja ystäväksi. Usein sarjan kerronta siirtyy eteenpäin Watsonin eikä Holmesin kautta, joka on innostunut ratkaisemaan rikoksia hyvinkin erikoisilla tavoilla ja menetelmillä.

KUVA 7 John Watson ja hänen kihlattunsa Mary Morstan, näyttelijät ovat pariskunta myös siviilissä. (Sherlock 2014)

6.2 Rakkauden kohde ja antagonisti

Sherlock Holmes tarinoissa mainitaan vain yksi rakkauden kohde, joka Sherlockilla on koskaan ollut. Amerikkalainen oopperalaulaja Irene Adler, häntä kutsutaan myös nimellä ”The Woman”. Sherlock ihailee häntä suuresti, ja vaikka hän ei koskaan sitä ole kenellekään myöntänyt. Irene on se ihminen, jota hän koskaan on rakastanut. Sherlock pitääkin yhtä valokuvaa muistona hänestä.

Alkuperäisissä tarinoissa Irene Adler esiintyy vain yhdessä tarinassa, Scandal in Bohemia, joka julkaistiin vuonna 1891. Mutta hänet mainitaan kuitenkin myös tarinoissa A Case of Identity, The Adventure of the Blue Carbuncle ja His Last Vow. Mutta Sherlock on viitannut Irene Adleriin sanalla ”woman” jo syyskuussa vuonna 1887 ilmestyneessä tarinassa The Five Orange Pips. Scandal in Bohemia sijoittuu maaliskuuhun vuonna 1888. (Sherlock Holmes Online 2000.)

Sherlock Holmesin arkkivihollinen James Moriarty esiintyy henkilönä ensi kertaa tarinassa The Final Problem vuonna 1893 kirjoitetussa tarinassa, joka sijoittuu vuoteen 1891. Moriarty on samanlainen älykkö kuin Sherlock Holmes. Moriarty on vain lain toisella puolella. (Sherlock Holmes Online 2000.)

Moriarty on antagonisti. Antagonisti on tarinan vihollinen/roisto. Hänen päämääränsä on aiheuttaa päähenkilölle jotakin, tahallisesti tai tahattomasti. Antagonisti vie tarinaa eteenpäin ja kuljettaa juonta. Yleisesti hänessä ei tapahdu kehitystä, mutta hän voi myös kehittyä, suuntaan tai toiseen.

Pahat hahmot eivät ole pahoja jokaisen päivän jokaisena minuuttina. Pahat ihmiset ovat niitä, jotka tarvitsevat rakkautta eniten. Tarinoissa päähenkilöt ovat samankaltaisia kuin pahat henkilöt. Sherlock Holmes ja Moriarty ovat samankaltaisia.

Pahoillakin hahmoilla pitää olla yksi inhimillinen piirre. Minkä takia hahmo on paha? Onko hänelle sattunut menneisyydessä jotakin, mikä on ajanut hänet pahuuden tielle? Onko hän yksinäinen? Sosiopaatit ovat kaikkein hurmaavimpia ihmisiä, joita tapaamme elämämme aikana, kertoo Robert McKee Story -kirjassaan. Pahoille hahmoillekin voi kirjoittaa tavoitteen ja karismaa, sekä täysin päinvastaisen näkemyksen maailmasta, kuin mitä muilla hahmoilla on.

6.2.1 BBC:n Irene Adler

BBC toi Irene Adlerin sarjaansa vasta toisen kauden ensimmäisessä jaksossa, jossa Sherlock tutkii kiristystapausta. Tapauksessa Irene Adler kiristää arvovaltaisia ihmisiä arkaluontoisilla kuvilla, joita hän säilyttää puhelimessaan. Jakso noudattaa paljon alkuperäistä Scandal in Bohemia tarinaa. BBC:n sarjassa Sherlock ei myöskään koskaan myönnä, että hän rakastaa Irene Adleria. Erilaista kuitenkin on, että Irene ei ole amerikkalainen, vaan britti. Eikä hän ole oopperalaulaja, vaan dominatrix, joka tunnetaan paremmin nimellä ”The Woman”.

KUVA 8 Irenen kehontoiminta paljastaa hänen olevan rakastunut Sherlock Holmesiin. (Sherlock 2012)

6.2.2 BBC:n Moriarty

BBC:n Sherlockissa Moriarty esiintyy nimellä Jim Moriarty. Hän on maailman ”ainoa konsultoiva rikollinen”. Sherlock Holmesia kutsutaan ”konsultoivaksi etsiväksi”. Moriarty on syyllinen ensimmäisen kauden kaikkiin rikoksiin. Hän toimi rikoksissa niin sanotusti sponsorina, tietolähteenä ja nerona. Hän kuolee toisen kauden viimeisessä jaksossa, samassa jaksossa jossa myös Sherlock Holmes kuolee.

Kuten Sherlock, hän ei ole kuollut. Moriarty ilmestyy kolmannen kauden viimeisessä jaksossa. Hän ilmestyy ympäri Britanniaa televisioon ja keskustaan viestillään ”Did you

miss me?”. Ja tästä asetelmasta BBC:n Sherlock jatkaa neljännellä kaudellaan. Tai jopa aikaisemmin, sillä tämän hetkisten tietojen mukaan Sherlock palaa takaisin jouluspesiaalissa vuonna 2015.

6.2.3 Elementaryn Irene Adler ja Moriarty

Usein henkilöhahmon käytös ei muutu tai osaamme ennakoida miten hän käyttäytyy, tai miten hänen käytöksensä tulee muuttumaan. Ja olemme läsnä seuraajina hahmon elämässä. Mutta tässäkin on poikkeuksia. CBS:n Elementary -sarjassa kaksi hahmoa on sulautettu yhdeksi, mitä katsoja ei tiedä etukäteen, vaan asia paljastuu vasta myöhemmin.

Toki saamme hahmosta lisätietoja samassa jaksossa missä paljastus tehdään. Mutta ennen sitä, hahmon kehityssuunta on arvoitus. Sherlockin rakastettu paljastuukin tämän arkkiviholliseksi. Hahmon kehitystä on ollut vaikea arvuutella ennen paljastusta, sillä alkuperäisissä tarinoissa arkkivihollinen on mies eikä nainen. Minusta on kuitenkin hyvä ratkaisu lähteä aivan eri linjalle kuin BBC:n Sherlockissa.

Irene on amerikkalainen taidemaalari. Hän konsultoi museoita ja restauroi maalauksia. Sherlock pyysi apua Ireneltä yhteen hänen tapauksistaan. Ja ensitapaamisesta lähtien Sherlock oli täysin Irenen pauloissa. Irene kuitenkin katoaa, ja hänet julistetaan kuolleeksi. Rikospaikalla nähdään viesti Moriartyelta.

Siitä lähtien Sherlock on yrittänyt selvittää kuka tappoi Irenen. Monien mutkien jälkeen Sherlock löytää Irenen elossa. Irene on shokissa ja hänen muistinsa ei ole ennallaan. Sherlock huomaa Irenessä olevan jotakin outoa ja sanoo, että Moriarty on tehnyt oikealle Irenelle jotain. Myöhemmin Irene Adler paljastaa oikean identiteettinsä Sherlockille. Hän on Moriarty.

KUVA 9 Irene Adler paljastaa Sherlock Holmesille olevansa Moriarty. (Elementary 2013)

6.3 Työväline ja oikea käsi

Työväline on tapahtumien kulun kannalta välttämätön, välillä jopa stereotyyppinen hahmo. Työvälineenä voi toimia muunmuassa poliisi, lääkäri, taksikuski, myyjä yms. Työvälinettä voidaan käyttää tiedonvälityksessä hahmojen välillä.

Watson ei ole Sherlock Holmesin ainoa avustaja. Etsivä ja tarkastaja G. Lestrade esiteltiin yleisölle A Study in Scarlet -tarinassa Watsonin ja Holmesin tapaan. Arthur Conan Doyle käytti Lestraden esikuvana ystävänsä Edinburghin yliopistosta, hän oli lääkäriopiskelija Joseph Alexander Lestrade. (Sherlock Holmes Online 2000.)

Alkuperäisissä tarinoissa kerrottiin, että Lontoon mediassa Lestradea kuvailtiin parhaimmaksi etsiväksi Scotland Yardissa. Sherlock antoi Lestradelle kunnian joistakin hänen ratkaisemistaan rikoksista. Lestrade oli tehnyt kunnioitettavan 20 vuoden uran poliisina jo ennen A Study in Scarlet tapausta. Hän toimi välillä yhteistyössä toisen etsivän, Tobias Gregsonin kanssa. Lestrade pyysi Sherlock Holmesin apuun jutuissa, joita he eivät osanneet itse ratkaista, vaikkakin hän aina epäili Sherlockin järjestilää. (Sherlock Holmes Online 2000.)

6.3.1 BBC:n Lestrade

BBC:n Lestrade on Watsonin ohella oikeastaan ainoa Sherlock Holmesin puolestapuhuja, vaikkakin on hän kärsimätön Sherlockin omituisuuksille. Kaikki muut Scotland Yardissa pitävät Sherlockia hulluna ja psykopaattina. Sarjassa näytetään myös kuinka Lestrade on kykenevä tutkija, myös ilman Sherlockin apua. Hän ei juurikaan tiedä mitään Sherlockin henkilökohtaisesta elämästä.

6.3.2 CBS:n Lestrade ja Gregson

CBS:ssä on oikeastaan kaksi Lestraden kaltaista hahmoa. Kapteeni Thomas Gregson NYPD:stä, joka perustuu harvoissa alkuperäisissä tarinoissa tavattuun Tobias Gregsoniin. Thomas Gregson on lempeämpi Sherlockia kohtaan kuin BBC:n Lestrade, mutta pitää tämän kyllä ojennuksessa. Gregson on yksi niistä harvoista, jotka oikeasti tuntevat Sherlockin toipuvana addiktina. Gregson vaalii Sherlockin salaisuutta ja se tekee heidän välilleen erityisen siteen.

Toinen näistä hahmoista on oikeastikin Lestrade, Gareth Lestrade. Joka kuitenkin tavataan vasta toisella kaudella, kun Sherlock ja Watson lähtevät auttamaan häntä Lontooseen. Sherlock työskenteli Lontoossa ennen katkaisuhuoltoon menemistä Gareth Lestraden kanssa. Kuten alkuperäisissä tarinoissa, Sherlock antaa Lestraden ottaa kunnian tämän ratkaisemista rikoksista. Mutta poiketen alkuperäiseen, Lestrade addiktoituu maineesta, jota hän sai Sherlockin ratkaistessa rikokset ja hän sai kylpeä maineessa. Sherlockin muutto pois Lontoosta sai Lestraden uran ja maineen romahtamaan täysin. Ensikosketus sarjassa Lestradeen saadaan tämän ollessa täysin pohjalla ja sekaisin.

6.4 Tahaton antagonisti

Mycroft Holmes on Sherlock Holmesin seitsemän vuotta vanhempi isovelji. Ensiesiintymisensä hän sai vuonna 1893 tarinassa *The Adventure of the Greek Interpreter*. Mycroft Holmes on Sherlockin tapaan älykkö ja heillä on samanlainen havainnointikyky.

Mycroft viettää aikaansa usein Diogenes klubilla, joka on eräällä tavalla herrasmiesklubi. Klubissa miehet saivat mennä rauhassa lukemaan lehtiä ilman mitään

häiriöitä. Klubin ensimmäinen sääntö onkin, ettei siellä saa puhua. (Sherlock Holmes Online 2000.)

6.4.1 BBC:n Mycroft Holmes

Mycroftilla on tapana kidnapata ihmisiä, jotta voisi keskustella heidän kanssaan. Hän ei ole perinteisten keinojen mies. Hänellä on hyvät ja laajat suhteet eri tahoihin. Sherlock on sanonut Mycroftin tuntevan itse kuningattaren. Hän on myös sanonut veljensä ammatista *”He is the British Government – when he's not too busy being the British Secret Service or the CIA on a freelancer basis. Good evening, Mycroft. Try not to start a war before I get home, you know what it does to the traffic.”*⁵

Vaikka Mycroftin ja Sherlockin suhde on vihamielinen ja kilpailuhenkinen, he välittävät toisistaan. Mycroft näyttää välittävän Sherlockista enemmän kuin Sherlock hänestä. Mycroft pitää Sherlockia silmällä ja pelastaa jopa hänen henkensä kolmannen kauden ensimmäisessä jaksossa. Vaikka Mycroft onkin älykkäämpi kuin Sherlock, on hän myös laiskempi. Mycroft on myös ihmisenä kylmä, egoisti ja ylimielinen. Hän uskoo olevansa ylempänä kuin muut ja hän on immuuni jopa veljensä tutkiskelulle. BBC:n Mycroft Holmes kuuluu myös Diogenes klubiin, joka on samanlainen, kuin alkuperäisissä tarinoissa.

KUVA 10 Mycroft Holmes ja Sherlock Holmes pelaavat Operaatio-peliä. (Sherlock 2014)

---

⁵ *Sherlock 2010 BBC*

6.4.2 CBS:n Mycroft Holmes

Mycroft on myös tässäkin sarjassa Sherlockin isovelji ja hänet tavataan toisella kaudella. Hän omistaa ravintoloita, sekä työskentelee MI6:ssa, Yhdistyneen kuningaskunnan ulkomaan tiedustelupalvelussa.

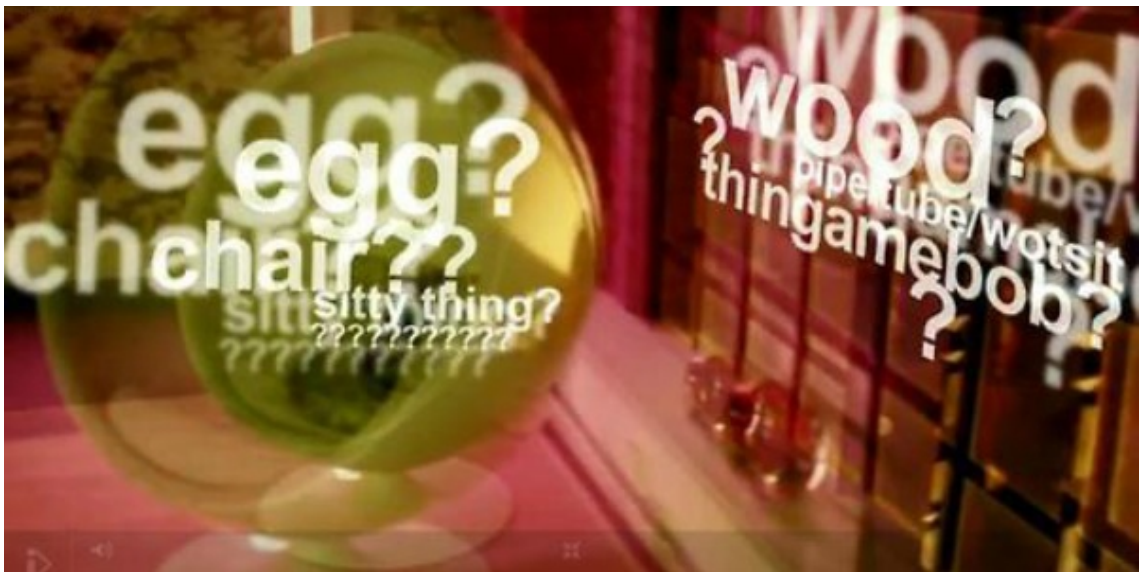
KUVA 11 Mycroft Holmes yrittää saada Sherlockin muuttamaan takaisin Lontooseen likaisin keinoin. (Elementary 2014)

Mycroft ja Sherlock ovat olleet vuosia puhumatta toisilleen, sillä Sherlock makasi Mycroftin morsiamen kanssa. Mutta heidät pakotettiin tapaamaan uudestaan, kun Sherlock ja Watson tulivat Lontooseen. Mycroft asuu Sherlockin entisessä asunnossa 221B Baker Streetillä. Watson ja Sherlock joutuvat yöpymään siellä vierailunsa ajan.

Mycroft saapuu New Yorkiin katsomaan uuden ravintolansa edistymistä, sekä hän pyytää Sherlockin ja Joanin apua yhden rikoksen ratkaisemiseksi. Mycroft on nimennyt ravintolansa Diogenesiksi. Mycroftille ja Joan Watsonille kehkeytyy romanttinen suhde, mutta he eroavat myöhemmin.

7 SARJOJEN VISUAALINEN EROAVAISSUUS

BBC:n Sherlock televisiosarja hyvin aktiivinen ja kineettinen sarja. Kun Sherlock tekee havaintoja jostakin ihmisestä tai asiasta, ruutuun tulee sanoja ja lauseita, mitä Sherlock tästä ihmisestä tai asiasta näkee, mutta mitä muut huoneessa olijat eivät näe. Katso kuva 13. Tämä tunnetaan nimellä Sherlock vision. Tällä visuaalisella ilmeellä on leikitelty paljon. Esimerkiksi, Sherlock Holmes ja John Watson ovat viettäneet Johnin polttareita ja heidät pyydetäänkin kesken kaiken tutkimaan erästä tapausta. Eikä Sherlockin havainnointikyky ole entisensä.

KUVA 13 Osoitus taitavasta ja hauska visuaalisesta kikasta, jota BBC käyttää sarjassaan.

BBC:n Sherlock -sarja on visuaalisesti elokuvallinen, johtuen pitkästä tuotantoajasta, ja 90 minuutin kestosta. Kuvien suunnitteluun ja toteutukseen käytetään paljon aikaa. Visuaalisuudella tuodaan esille hauskatkin yksityiskohdat.

CBS:n Elementary nojaa visuaalisesti enemmän niin sanottuihin ”tavallisiin rikossarjoihin”. Mutta kuitenkin niin, että he lainaavat tiettyjä yksittäisiä juttuja myös BBC:n sarjasta. Mutta jos päähenkilönä ei olisikaan Sherlock Holmes, visuaalisesti sarja ei erottuisi mitenkään amerikkalaisista rikossarjoista, mikä on valitettava tosiasia. CBS:n Elementaryn ensimmäisen jakson hidastetut kuvat ja upea kuvaustyyli sai kyllä pauloihinsa. Näin esiteltiin ensimmäinen rikos, kauniisti osittain hidastuskuvilla ja upealla valaistuksella.

KUVA 14 CBS:n Elementaryn ensimmäisen jakson visuaalinen ilme oli henkeäsalpaava. (Elementary 2012)

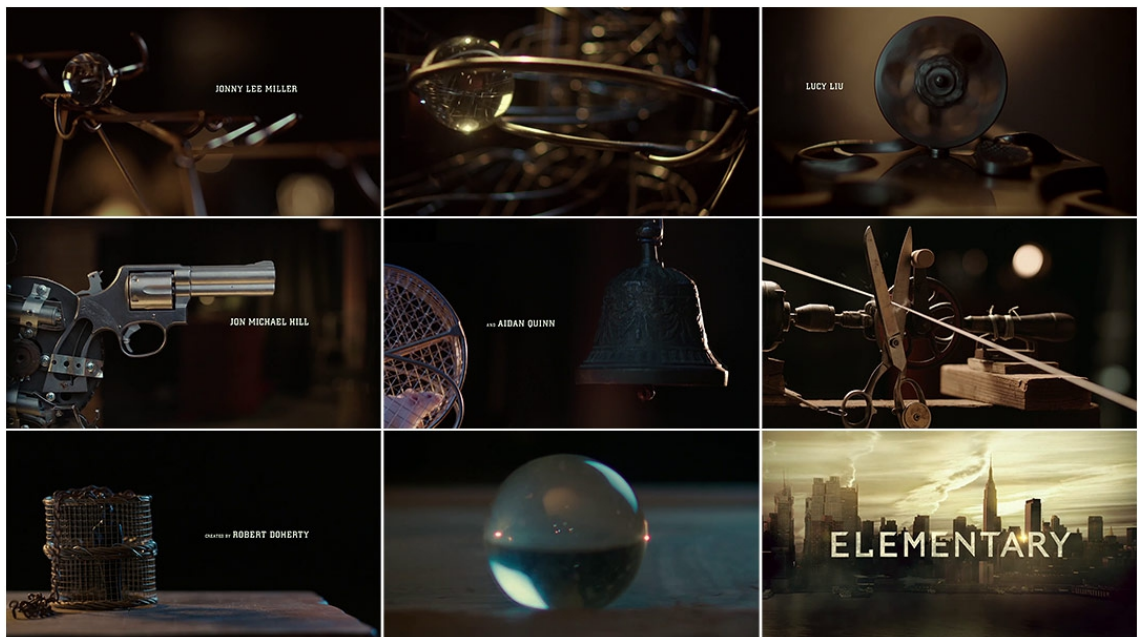
KUVA 15 BBC:n John Watsonin ahdistus näkyy myös kuvasomittelusta. (Sherlock 2010)

BBC:n Sherlockissa tuetaan tarinan kerrontaa kuvin. Kuten jo heti alussa, John Watson istuu terapiassa, hän on ahdistunut ja jopa kuvassa hänet on ahdettu toiseen laitaan, niin että hän katsoo kuvasta ulos.

Elementaryn alkutekstiosio on visuaalisesti ja tarinallisesti parempi kuin Sherlockin. BBC:n Sherlock alkuteksti esittelee Lontoota, sekä yksityiskohtia tapahtuneista rikoksista. Alkutekstien kuvat muuttuvat jokaisessa jaksossa jakson rikoksen mukaiseksi.

Kun taas Elementaryn alkuteksti osiossa tapahtuu niin rikos, joka lähtee liikkeelle kun marmorikuula vyöryy liikkeelle radalla ja lataa aseeseen luodin. Ja ase laukeaa. Hieman myöhemmin posliinipatsaan kasvot tuhoutuvat moukarilla, ja sirpaleet tippuvat lattialle, jossa on numerokylttejä, joita rikospaikkatutkijat käyttävä. Sen seurauksena pieni tinamies jää kiinni, kun pieni häkki tippuu tämän päälle. Ja marmori kuula vierii sen ohi. Eli ideana tässä alkutekstissä on, että jokin asia sysäyttää rikoksen liikkeelle, ja sitten se myöhemmin ratkeaa.

CBS:n Elementaryn alkutekstiosiossa käytetty marmorikuulaa. Ja se myös lunastetaan ensimmäisen jakson aikana, kun Sherlock käyttää marmorikuulaa ratkaistessaan rikosta.

KUVA 16 Elementaryn alkutekstien kuvallinen kulku. (Elementary 2012)

8 POHDINTA

Sherlock Holmes on hahmona monipuolinen. Hahmo ja tarinat kestävät erilaisia muutoksia. Sherlock Holmesin maailma on rakennettu yli sata vuotta sitten, eivät ihmiset ole muuttuneet kovinkaan paljon. Teknologia on vuosien saatossa muuttunut ja on näin antanut ihmisille vapaammat kädet luoda ja tutkia asioita paljon paremmin.

Sherlock Holmes on kirjoitettu uudelleen monia kertoja. Hahmo on kiinnostava ja hahmoa pystyy muokkaamaan. Kaikkia Sherlock Holmes -tarinoiden hahmoja pystyy muokkaamaan ja uudistamaan. Sherlock Holmes on syntynyt uudelleen useasti jo yli sadan vuoden ajan. Hän on esiintynyt kirjojen sivuilla, televisiossa, elokuvakankaalla kuten myös lauta- ja videopeleissäkin. Sherlock Holmesin hahmoa ja maailmaa on käytetty pohjana myös muille hahmoille. Tunnetuin esimerkki on tohtori Gregory House ja tohtori James Wilson, jotka perustuvat Sherlock Holmesin ja John Watsonin hahmoihin. (Shore, 2004-2012)

Sherlock Holmes on ilmiömäinen havainnoija, joka käyttää kykyään rikosten ratkaisemisessa. Tämä on hänen perusominaisuutensa ja pysyy aina samana, vaikka hahmon muita piirteitä muokattaisiinkin. Muutos hahmossa tai ympäristössä tuo juonellisesti lisäjännitteitä ja uusia tilanteita hahmojen välille. Hahmoa uudistaessa ja muokattaessa pitää aina kiinnittää huomiota, että hahmon persoonallisuus ei ole ristiriidassa hänen oman sisäisen maailmansa kanssa.

Sherlockin älykkyys on vakio, ajasta ja paikasta riippumatta. Hänen tietotaitonsa perustuu siihen kuinka pitkälle tiede ja tekniikka on kehittynyt. Hän käyttää sen ajan tekniikkaa ja tietämystä millä vuosisadalla hän on.

Ihmiskunta on saanut enemmän teknologiaa avuksi ja kumpikin sarja käyttää niitä maltillisesti. 1800-luvun lopun teknologia ei ollut näin hienosäkeistä mitä se nykyään on. Tuolloin Sherlockin äly ja päättelykyky hänen omilla harteillaan, eikä hän tukeutunut vempaimiin. Nykyajan Sherlockeilla on apunaan puhelimia, tietokoneita ja televisioita, mutta myöskään heidän päättelykykynsä ei nojaa pelkästään teknologiaan. Nykyaikana on paljon erilaisia ärsykeitä, jotka Sherlockit ovat ottaneet osakseen tutkimuksia.

CBS:n Elementary kertoo tarinan ennen kaikkea paranemisesta. Elementaryssä Sherlock Holmesin lisäksi näytetään kuinka Joan Watson parantaa myös itseään, josta hänellä on kiittäminen Sherlockia. Joan auttaa myös Sherlockia parantumaan. BBC:n Sherlock kertoo tarinan taas selviytymisestä. Sherlock selviää John Watsonin avulla, ja John Watson taas Sherlockin avulla.

Sarjat ovat perustuksiltaan samoissa lähtökuopissa, mutta valinnat joita hahmot tekevät ovat erilaisia. Ei ole oikeaa tai väärää tapaa jatkaa Sherlock Holmesin perintöä. Perintö jatkuu ja se muuttuu sukupolvien ja tekijöiden myötä.

Hahmot kehittyvät nykyaikaisiksi niin, että valtaväestö ymmärtää Sherlock Holmesin monimutkaisen mielen ja hänen päättelykykynsä säkeet. Maailma muuttuu, joten Sherlock Holmesin ja on myös muututtava mukana.

9 LÄHTEET

9.1 Tutkimusaineisto

Dancyger K., Rush J. 2007. *Alternative Scriptwriting – Successfully Breaking the Rules*. Elsevier Inc. Neljäs painos 2007.

Doherty R., Bezahler A., Hemwall G. 2012-2014: *Elementary*. CBS Television Studios, Timberman/Beverly Productions, Hill of Beans Productions.

Doyle, Sir. A. C. 1988. *Sherlock Holmesin seikkailut*. Werner Söderrström Osakeyhtiö. Suomentanut O. E. Juurikorpi Viides painos.

Doyle, Sir. A. C. 1996. *The Hound of the Baskervilles*. Penguin Group.

Gatiss, M. Moffat, S. Vertue, Beryl. Vertue, Sue. Cameron, Elaine. 2010-2014: *Sherlock*. Hartwood Films, BBC Wales, WGBH.

McKee, R. 1998. *Story*. Methuen.

Schellhardt, L. 2008. *Scriptwriting for Dummies*. Wiley Publishing, Inc. Toinen painos 2008.

Snyder, B. 2005. *Save the Cat! The Last Book on Screenwriting You'll Ever Need*. Michael Wiese Productions.

Vacklin A., Rosenvall J., Nikkinen A. 2008. *Elokuvan runousoppia – Käsikirjoittamisen syventävät tiedot*. Like. Toinen painos 2008.

9.2 Elokuvat ja televisiosarjat

Cast Away. 2000. Ohjaus: Robert Zemeckis. Tuotanto: Twentieth Century Fox Film Corporation, Dream Works SKG, Image Movers. Tuotantomaat: USA

Cast Away. 2000. Ohjaus: Robert Zemeckis. Internet Movie Database.

<http://www.imdb.com/title/tt0162222/> Katsottu 8.12.2014

C.S.I. (CSI: Crime Scene Investigation) 2000-. Sarjanluoja: Anthony E Zuiker.

Tuotanto: Alliance Atlantis Communications, CBS Paramount Network Television, CBS Productions, Jerry Bruckheimer Television. Tuotantomaat: USA

C.S.I. (CSI: Crime Scene Investigation) 2000-. Sarjanluoja: Anthony E Zuiker. Internet

Movie Database. <http://www.imdb.com/title/tt0247082/> Katsottu 15.2.2015

Fight Club. 1999. Ohjaus: David Fincher. Tuotanto: Fox 2000 Pictures, Regency

Enterprises, Linson Films, Atman Entertainment, Knickerbocker Films, Taurus Film.

Tuotantomaat: USA

Fight Club. 1999. Ohjaus: David Fincher. Internet Movie Database.

<http://www.imdb.com/title/tt0137523/> Katsottu 8.12.2014

Funny Games. 1997. Ohjaus: Michael Haneke. Tuotanto: Filmfonds Wien, Wega Film,

Österreichischer Rundfunk (ORF), Österreichisches Filminstitut. Tuotantomaat: Itävalta

Funny Games. 1997. Ohjaus: Michael Haneke. Internet Movie Database.

<http://www.imdb.com/title/tt0119167/> Katsottu 15.12.2014

Grease. 1978. Ohjaus: Randal Kleiser. Tuotanto: Paramount Pictures, Robert Stigwood

Organization (RSO), Allan Carr Production. Tuotantomaat: USA

Grease. 1978. Ohjaus: Randal Kleiser. Internet Movie Database.

<http://www.imdb.com/title/tt0077631/> Katsottu 8.12.2014

House (House MD). 2004-2012. Sarjan luoja: David Shore. USA. Tuotanto: Heel & Toe

Films, Shore Z Productions, Bad Hat Harry Productions, Moratim Produktions, NBC

Universal Television, Universal Media Studios (UMS)

House (House MD). 2004-2012. Sarjan luoja: David Shore. Internet Movie Database.

<http://www.imdb.com/title/tt0412142/>

Star Wars 1977. Ohjaus: George Lucas. Tuotanto: Lucas Films (A Lucasfilm Ltd. Production), Twentieth Century Fox Film Corporation . Tuotantomaat: USA

Star Wars. 1977. Ohjaus: George Lucas. Internet Movie Database.
<http://www.imdb.com/title/tt0076759/> Katsottu 8.12.2014

Toy Story 1995. Ohjaus: John Lasseter. Tuotanto: Pixar Animation Studios, Walt Disney Pictures. Tuotantomaat: USA

Toy Story. 1995. Ohjaus: John Lasseter. Internet Movie Database.
<http://www.imdb.com/title/tt0114709/> Katsottu 8.12.2014

9.3 Digitaaliset ja verkkolähteet

A. Ocasio. 2012. 'Sherlock' Producer Warns CBS: We Will Protect Our Series (Legally).
 Luettu 09.09.2014. <http://screenrant.com/bbc-sherlock-cbs-elementary-lawsuit-acc-148206/>

H. Sinisalo. 19.3.2012. Sir Arthur Conan Doyle: Neljän merkki. Luettu 10.08.2014
<http://www.kirjavinkit.fi/arvostelut/neljan-merkki/>

L. Rose, E. Gardner. 19.12.2012. 'Elementary' Creator Says Lucy Liu's Female Watson 'Started as a Joke' (Video). Luettu 17.11.2014.
<http://www.hollywoodreporter.com/news/elementary-creator-lucy-lius-female-404492>

2001. Sir Arthur Conan Doyle Literary Estate -sivusto. Luettu 01.08. 2014.
<http://www.sherlockholmesonline.org/>

2010 – 2014. Bakerstreet Wikia- sivusto. Luettu 18.09.2014.
http://bakerstreet.wikia.com/wiki/Main_Page

2010 – 2014. BBC Wikia Sherlock -sivusto. Luettu 20.09.2014
<http://bbc.wikia.com/wiki/Sherlock>

2012- 2014. CBS Elementary Wikia -sivusto. Luettu 20.09.2014

http://cbselementary.wikia.com/wiki/Elementary_Wiki

Stayin' Alive. Bee Gees. 13.12.1977. Tuotanto: RSO Records Tuottajat: Bee Gees,
Alby Galuten, Karl Richardson. Albumi: Saturday Night Fever (OST)

<http://beegees.com/> Katsottu: 16.03.2015